

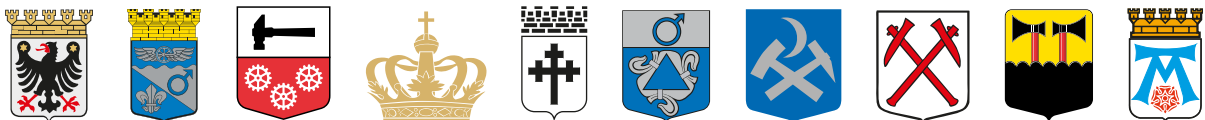
Hörselscreening

Regional Elevhälsosamordning

Författare: Lena Lundqvist, Skolläkare och Amie Kangro,
Elevhälsosamordnare

Senast uppdaterat: 25 augusti 2021

Region Västmanland
Regionhuset
721 89 Västerås
region@regionvastmanland.se
www.regionvastmanland.se

Framtidens nära vård - ett samarbete mellan Region Västmanland, Arboga kommun, Fagersta kommun, Hallstahammars kommun, Kungsörs kommun, Köpings kommun, Norbergs kommun, Sala kommun, Skinnskattebergs kommun, Surahammars kommun och Västerås stad.

Hörselscreening

Bakgrund ur Vägledning för elevhälsa 2016

”Utöver hälsobesöken ska eleven dessutom erbjudas syn- och hörselundersökning och andra begränsade hälsokontroller (skollagen). Detta kan innebära att en elev får extra undersökningar av hörseln om det finns misstanke om hörselnedsättning. Det är vanligt att barn drabbas efter att ha exponerats för höga ljud. Nyupptäckta hörselnedsättningar i skolåldern orsakas huvudsakligen av kroniska eller återkommande mellanöroninflammationer. EMI kontrollerar vid behov.”

Allmänt om hörselscreening

Hörselundersökning ska erbjudas frikostigt för elev med besvär exempelvis huvudvärk, läs- och skrivsvårigheter och vid talfel. Syftet med hörselundersökning i skolan är att upptäcka hörselnedsättningar, som kan påverka barnets språkutveckling och kommunikationsförmåga, och som kan kompenseras med hörselhjälpmedel och hörselanpassning av miljön.

Tidpunkt för screening

- Förskoleklass alt år 1
- Nyinflyttade med okänt hörselstatus
- Riktad undersökning vid misstanke om hörselnedsättning eller tex koncentrationssvårigheter
- Elever som utreds för intellektuell funktionsnedsättning

Utrustning

Transportabel audiometer med dubbla ljudisolerade hörlurar. Vid apparatval bör avseende fästas vid driftsäkerhet, strömförsörjning, ergonomisk utformning och bärbarhet.

Audiometern ska minst en gång per år genomgå kalibrering och underhållsservice. I Västmanland kan man anlita Rolf Lindsten för dessa tjänster. Telefon: 070-6346064

Metod

För olika frekvenser bestäms den lägsta ljudstyrkan dB(decibel) som eleven kan uppfatta.

Screeningnivån är 20 dB HL (Hearing Level).

Frekvenser som mäts är 500 – 1000 – 2000 – 4000 – 6000 Hz.

- Instruera eleven hur undersökningen går till, att hen kommer att få höra korta toner som kan vara höga, låga och även mycket svaga. Eleven ska trycka på knappen så snart en ton hörs, även om den är mycket svag.
- Placera audiometern så att eleven inte kan se när du trycker på knapparna, gärna snett framför dig så du ändå kan observera eleven.
- Sätt på hörlurarna, ta bort hår, glasögon, stora örhängen och observera att ytterörat inte får vara vikt.

- Varje frekvens provas två gånger för att försäkra sig om att signalen uppfattats. Vid två säkra svar, byt till nästa frekvens. Ge tonerna med 1 – 2 sekunders längd och med 3 – 5 sekunders paus mellan tonerna.
- Börja alltid med höger öra, om eleven har svårt att koncentrera sig, kan det vara värdefullt att växla mellan höger och vänster.

Utförande

Presentera en ton på 40 dB och frekvens 1000Hz. Om svar erhålls sänk till 20dB. Vid svar presentera ton 20dB på frekvens 2000, 4000 och 6000 Hz. Gå tillbaka till frekvens 1000Hz och ge ton 20dB. Vid svra ge ton 20 dB på frekvens 500Hz. Byt till Vänster öra och upprepa proceduren.

Screening godkänd

Om eleven har hört på 20 dB på samtliga frekvenser som undersökts är testen godkänd. 20-30 dB vid en frekvens på ett eller båda öronen är också godkänt, ingen omkontroll.

Om svar ej erhålls

- Utgå från 20 dB
- Presentera tonen igen om uteblivet svar höj 5 dB-steg tills svar erhålls
- Presentera ytterligare en ton på svarsnivån, därefter sänkt 10 dB och prova igen.
- Den lägsta nivån där eleven hör är tontröskeln, gå vidare.
- Om ej svar på 20 dB på frekvensen 6000Hz ska även 8000Hz testas
- Om eleven hör på 20 dB på frekvensen 8000Hz, men ej hört 20dB på 6000Hz blir det ett godkänt resultat.

Kom ihåg

Öka alltid 5 dB och minska i 10dB steg. På de elever som inte blir godkänd på någon frekvens i screening så behöver skolsköterska/skolläkare titta i öronen med otoskop i syfte att upptäcka eventuell vaxpropp

Omkontroll vid avvikande svar

- Elever som vid första mättillfället har en avvikande hörselscreening ska kontrolleras om inom 1-3 månader.
- Vid tillfällig förkylning är omkontroll lämpligt tidigast efter 1 månad, om upprepade förkylningsepisoder eller långa perioder med avvikande hörselscreening remiss hörcentralen.
- Vid vax i örat kan eleven få testa receptfri vaxborttagning tex Revaxör örondroppar enligt instruktion och därefter ny hörselkontroll, om det inte hjälper och det fortfarande finns vax kvar uppmanas föräldrar ta kontakt med vårdcentral för bedömning och efter det ny hörselkontroll.

Remiss ÖNH

Uppfylls remisskriterier även vid upprepad kontroll remitteras eleven till Hörcentralen Västmanlands sjukhus.

Remisskriterier

Om undersökningen visar en ensidig eller dubbelsidig hörselnedsättning på

- lika med eller sämre än 25dB på två intilliggande frekvenser 500 – 6000 eller
- lika med eller sämre än 35 dB på minst en frekvens 1000 – 6000 Hz

Ovanstående kriterier gäller vid screening på 20dB HL (Hearing level). Används andra screeningnivåer måste kriterierna korrigeras.

Felkällor

Vaxpropp

Elevens allmäntillstånd

Instruktion till eleven

Hörlurarnas placering

Ritmisk signalgivning

Omgivningsbuller

Audiometern ej kalibrerad